

**PLAN MENTORSTVA ZA
PRUŽAOCE USLUGA SMJEŠTAJA
I PODRŠKE ŽRTVAMA TRGOVINE LJUDIMA**

Sadržaj:

I UVOD	3
II KONTEKST I POTREBA ZA RAZVIJANJEM MENTORSKOG PLANA PRILAGOĐENOG PRUŽAOCIMA USLUGA SMJEŠTAJA I PODRŠKE ŽRTVAMA TRGOVINE LJUDIMA	6
III MENTORSTVO – KONTINUIRANO JAČANJE KAPACITETA ZA BORBU PROTIV TRGOVINE LJUDIMA	9
1. Pojam mentorstva	9
2. Značaj i prednosti mentorskih programa za pružaoce usluga smještaja i podrške žrtvama trgovine ljudima	10
3. Pripremna faza mentorstva - izrada mentorskog plana	11
3.1. Ciljevi mentorskog plana	12
3.2. Osnovni koraci u izradi programa mentorstva	12
3.2.1. Definisanje okvirnih tematskih modula	13
3.2.2. Odabir mentora/ica	15
3.2.2.1. Profil mentora/ice	15
3.2.3. Razrada sadržaja modula od strane mentora/ica	16
3.2.4. Objava poziva za učesnike/ce	16
3.2.5. Odabir očesnika/ca	17
3.2.6. Formiranje grupa i raspored mentorskih sesija	17
IV IMPLEMENTACIJA MENTORSKOG PROGRAMA	18
1. Format, trajanje i metodologija mentorstva	18
2. Završetak mentorstva i evaluacija	19
3. Potencijalni rizici u implementaciji mentorskog plana	20
Reference:	22
ANEKS 1.	24
ANEKS 2.	25
ANEKS 3.	27
ANEKS 4.	29

„Mentorstvo je most razmjene znanja, izgrađen na povjerenju. To je most između tradicionalne stručnosti i inovacija spremnih za budućnost, most izloženosti drugačijim razmišljanjima, drugačijim profesionalnim stvarnostima i različitim definicijama spremnosti.“¹

I UVOD

Bosna i Hercegovina je zemlja porijekla, tranzita, kao i destinacije za žrtve trgovine ljudima. Broj otkrivenih potencijalnih žrtava trgovine ljudima se povećava iz godine u godinu, te je taj broj u 2025. godini bio 65 potencijalnih žrtava trgovine ljudima, što je značajno povećanje u odnosu na prethodne godine². Činjenica da je broj otkrivene djece žrtava trgovine ljudima porastao sa 62% u ranijem periodu na 77% tokom perioda izvještavanja, ukazuje na efikasnost ranije održanih treninga za jačanje kapaciteta profesionalaca za prepoznavanje žrtava trgovine ljudima, kao i potrebu za dodatnim jačanjem kapaciteta za zaštitu najranjivijih kategorija. Dok su djevojčice najčešće žrtve domaće trgovine ljudima, praksa u Bosni i Hercegovini (dalje u tekstu: BiH), kao tranzitnoj migrantskoj ruti prema zemljama Evropske unije, pokazuje, da su najranjivije kategorije dječaci koji putuju kroz BiH od 2018. godine, koji su tokom cijele tranzitne rute kroz Zapadni Balkan izloženi povećanom riziku da postanu žrtve trgovine ljudima i žrtve brojnih oblika nasilja na osnovu spola. Ovakvi, najteži oblici krivičnih djela bivaju otkriveni uz dodatne napore i posvećenost profesionalaca koji se na terenu susreću sa brojnim preprekama.

¹ BH Futures Foundation. Mentor-Mentee Wednesday: Can Mentorship Be a Bridge Between Traditional Expertise and Future-Ready Innovation? Marketing BHFF. 15.04.2026. godine. Dostupno na <https://www.bhfuturesfoundation.org/news/2026/4/15/mentor-mentee-wednesday-can-mentorship-be-a-bridge-between-traditional-expertise-and-future-ready-innovation> (23.07.2026. godine).

² U 2022. godini broj identifikovanih potencijalnih žrtava bio je 38, u 2023. i 2024. godini identifikovano je po 37 potencijalnih žrtava trgovine ljudima. Za više detalja vidjeti Council of Europe (CoE). Bosnia and Herzegovina Fourth Evaluation Round in Progress. Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings (GRETA). 18 June 2026.

Naime, od 2018. godine BiH se susreće sa novim izazovom, a to je identifikacija žrtava trgovine ljudima u migracijskim tokovima kroz Zapadni Balkan. Brojni oblici iskorištavanja djece u migracijskim tokovima na Zapadnom Balkanu, u velikom broju slučajeva prolaze neregistrovani, a djeca, žrtve iskorištavanja bivaju bez pružene adekvatne pomoći i zaštite. U BiH je od januara 2018. do decembra 2023. godine stiglo više od 150.000 osoba, a od tog broja 114.398 osoba boravilo je u privremenim prihvatnim centrima, i to 78% muškarci samci, 8% odrasli u porodicama, 7% djeca u porodicama, 6% djeca bez pratnje i 1% žene koje putuju same. Identifikacija žrtava trgovine ljudima među migrantskom populacijom, posebno je otežana zbog jezičkih prepreka, nepostojanja identifikacionih dokumenata, te nespremnosti lica u tranzitu da sarađuju sa agencijama za sprovođenje zakona usljed želje da što prije stignu u zemlje Evropske unije. Navedene prepreke utiču na radnu atmosferu i motivaciju službenika na terenu, koji često, među migrantskom populacijom, prepoznaju osnovne indikatore za trgovinu ljudima, ali zbog naprijed navedenih prepreka, nisu u mogućnosti poduzeti odgovarajuće mjere i radnje. Sve to dovodi do ličnog nezadovoljstva, dodatne traume i potrebe za suprevizijom, kao i potrebe za češćim razmjenama iskustava aktera koji se u svom radu susreću sa potencijalnim žrtvama trgovine ljudima.

Iskustva stručnjaka iz prakse (vidjeti niže navedeno poglavlje II) ukazuju na stalnu potrebu za jačanjem međusektorske saradnje i dodatnim obukama profesionalaca na terenu, kako bi se steklo uzajamno povjerenje, omogućio nesmetani rad, te na taj način doprinijelo uspješnom otkrivanju počinilaca krivičnih djela trgovine ljudima, identifikaciji potencijalnih žrtava, te njihovom kvalitetnom smještaju i zbrinjavanju, uz poštivanje najviših humanitarnih standarda, ljudskih prava i uz sveobuhvatan holistički pristup³. Uz navedeni pristup, postoji potreba i za jačanjem preventivnih mjera za borbu protiv trgovine ljudima, koje uključuju saradnju državnih aktera, nevladinih organizacija i civilnog društva, koji će zajedno kreirati programe u čijem fokusu će biti pomoć i osnaživanje žrtava trgovine ljudima, kroz kampanje dizanja svijesti, edukacije, ekonomske inicijative, te potrebne trening-programe za profesionalce⁴. Neophodnost kontinuiranih obuka za profesionalce koji su uključeni u rad sa žrtvama trgovine ljudima prepoznata je u Konvenciji Vijeća Evrope o akciji protiv trgovine ljudima⁵, kao jedan

³ U skladu sa Strategijom suprotstavljanja trgovini ljudima u Bosni i Hercegovini 2024-2027, relevantni akteri svih aktivnosti koje se tiču prevencije, represije i borbe protiv trgovine ljudima, uključujući i zaštitu žrtava trgovine ljudima, vodit će se sljedećim principima: poštovanje ljudskih prava i osnovnih sloboda, interdisciplinirani i multisektorski pristup, nediskriminacija, uključivanje šire društvene zajednice, međunarodna i regionalna saradnja, rodno osjetljiv pristup, najbolji interes djeteta, uz puno učešće i odgovornost vlasti. Vijeće Ministara BiH. Strategija suprotstavljanja trgovini ljudima u Bosni i Hercegovini 2024-2027. Dostupno na <https://fzpr.gov.ba/files/Strategije/Strategija%20suprotstavljanja%20trgovini%20ljudima%20u%20BiH%202024-2027.pdf> (27.07.2026. godine).

⁴ Vijeće Evrope. Konvencija Vijeća Evrope o akciji protiv trgovine ljudima, član 5. Službeni Glasnik Vijeća Evrope broj 197. Varšava. 16.05.2005. Dostupno na <https://rm.coe.int/168008371d> (27.07.2026. godine).

⁵ *Ibidem*, član 29.

od mehanizama jačanja kapaciteta za unapređenje identifikacije i zaštite žrtava trgovine ljudima.⁶

Kao potrebne obuke koje se odnose na jačanje kapaciteta za borbu protiv trgovine ljudima u BiH, uključujući jačanje kapaciteta pružaoce usluga smještaja i podrške žrtvama trgovine ljudima i potencijalnim žrtvama trgovine ljudima⁷, identifikovane su sljedeće tematske oblasti:

- Zaštita najboljeg interesa djeteta i prepoznavanje djece žrtava trgovine ljudima;
- Prepoznavanje žrtava trgovine ljudima među migrantskom populacijom;
- Jačanje međusektorske saradnje kroz rad na studijama slučaja;
- Zaštita ranjivih kategorija od različitih oblika trgovine ljudima (prosjačenje, prisilni brakovi);
- Psihosocijalna podrška profesionalcima koji postupaju u predmetima trgovine ljudima⁸.

S obzirom na specifičnost krivičnih djela trgovine ljudima, različite moduse izvršenja istih, težinu dokazivanja, ranjivost i značaj žrtve trgovine ljudima u postupku optuživanja počilaca i izvođenju dokaza pred pravosudnim organima, značaj permanentne obuke za pružaoce usluga smještaja i podrške žrtvama trgovine ljudima prepoznat je u okviru Projekta „Sigurno utočište: Proširivanje resursa skloništa za žrtve trgovine ljudima na Zapadnom Balkanu“.

⁶ Ujedinjeni Narodi. Protokol UN-a za prevenciju, potiskivanje i kažnjavanje trgovine ljudima (Palermo protokol), član 10, stav 2. Dostupno na https://www.unodc.org/res/human-trafficking/2021the-protocol-tip_html/TIP.pdf; Opcioni protokol uz Konvenciju UN-a o pravima djeteta (o prodaji djece, dječijoj prostituciji i dječijoj pornografiji), član 9, stav 2. Dostupno na <https://www.ohchr.org/sites/default/files/crc-sale.pdf>; Protokol uz Konvenciju o prisilnom radu Međunarodne organizacije rada (ILO P029), član 2, tačka (d). Dostupno na https://normlex.ilo.org/dyn/nrmlx_en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:P029; Konvencija Vijeća Evrope o akciji protiv trgovine ljudima, član 29, u vezi sa članom 10. Dostupno na <https://rm.coe.int/168008371d>; Direktiva EU 2011/36/EU o sprečavanju i suzbijanju trgovine ljudima, član 18, stav 3. Dostupno na <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=celex:32011L0036>; Revidirana Direktiva EU (EU) 2024/1712 o sprečavanju i suzbijanju trgovine ljudima, član 18b. Dostupno na <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=CELEX%3A32024L1712>. Vidjeti takođe pravni okvir BiH, te važeće strategije, kao što je Strategija suprotstavljanja trgovini ljudima u Bosni i Hercegovini 2024-2027, str. 20, 22.

⁷ Konvencija Vijeća Evrope o akciji protiv trgovine ljudima, član 10, stav 2, član 13, stav 1.

⁸ Council of Europe. Bosnia and Herzegovina Fourth Evaluation Round in Progress. Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings (GRETA), 18.06.2016, pp. 5, 18, 20.

II KONTEKST I POTREBA ZA RAZVIJANJEM MENTORSKOG PLANA PRILAGOĐENOG PRUŽAOCIMA USLUGA SMJEŠTAJA I PODRŠKE ŽRTVAMA TRGOVINE LJUDIMA

Većina međunarodnih pravnih dokumenata iz oblasti trgovine ljudima predviđa obavezu specijalizacije i stalne obuke službenika odgovornih za prevenciju i borbu protiv trgovine ljudima, kao i njihovu kontinuiranu saradnju sa drugim organima i organizacijama civilnoga društva koje pružaju pomoć i podršku žrtvama trgovine ljudima⁹. Sistem zaštite žrtava trgovine ljudima u BiH baziran je na institucionalnoj saradnji i partnerstvu sa organizacijama civilnog društva u okviru državnog referalnog mehanizma. Ovaj mehanizam osigurava sistemski lanac djelovanja koji obuhvata pravovremenu identifikaciju, upućivanje, zaštitu, te potpunu reintegraciju žrtava. U navedenom okviru, specijalizovani smještaj za pomoć i podršku žrtvama trgovine ljudima (u daljem tekstu: sigurne kuće) predstavlja ključni element zaštite kroz osiguravanje interventnog, sigurnog smještaja i pružanje sveobuhvatne medicinske, pravne i psihosocijalne pomoći. Stoga je od ključnog značaja da je osoblje sigurnih kuća adekvatno informisano i posvećeno međusektorskoj saradnji prilikom postupanja sa žrtvama trgovine ljudima, što zahtijeva kontinuirano obučavanje i usavršavanje svih aktera uključenih u navedene procese.

Osnovna prepreka za kontinuirano obučavanje profesionalaca na terenu, uključujući osoblje sigurnih kuća za smještaj i podršku žrtvama trgovine ljudima, predstavlja nedostatak vremena i veliki obim poslova i zadataka, što onemogućava putovanja i višednevna odsustva sa radnog mjesta. Stoga je Fondacija „Lara“, u okviru prekograničnog Projekta „Sigurno utočište: Proširivanje resursa skloništa za žrtve trgovine ljudima na Zapadnom Balkanu“, organizovala tri radionice, kako slijedi: „Jačanje kapaciteta za rad sa žrtvama trgovine ljudima – Psihosocijalna podrška i rad sa traumom“ (15. i 16.12.2025.), „Koordinacija slučaja i međusektorska saradnja u radu sa žrtvama trgovine ljudima“ (10. i 11.03.2026.) i „Jačanje kapaciteta za zaštitu najboljeg interesa djeteta u odgovoru na prekogranične sigurnosne izazove“ (20. i 21.04.2026.). Specijalizovane radionice, organizovane za stručno osoblje sigurnih kuća, predstavnike relevantnih institucija i organizacija civilnog društva, imale su za cilj unapređenje znanja i vještina u primjeni survivor-centred i trauma-informed pristupa, zaštiti najboljeg interesa djeteta, pružanju psiho-socijalne podrške i drugim oblastima značajnim za rad sa žrtvama trgovine ljudima, uključujući i međusektorsku saradnju.

⁹ Council of Europe. Explanatory Report of the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings. 2005. Dostupno na <https://book.coe.int/en/council-of-europe-treaties-and-explanatory-reports/9899-pdf-council-of-europe-convention-on-action-against-trafficking-in-human-beings-and-explanatory-report-warsaw-poland-16v2005-cets-no-197.html> (29.07.2026. godine).

Analiza evaluacijskih obrazaca pokazuje da su realizovane radionice ostvarile značajan pozitivan efekat na učesnike/ce i doprinijele unapređenju njihovih profesionalnih kompetencija i jačanju međusobne saradnje. Najveća vrijednost radionica prepoznata je u praktičnom radu, razmjeni iskustava i multidisciplinarnom pristupu. Istovremeno, rezultati jasno ukazuju na potrebu za nastavkom aktivnosti, posebno u oblastima rada sa djecom, zaštite ranjivih grupa, međusektorske saradnje i praktične primjene znanja. Ovi nalazi predstavljaju kvalitetnu osnovu za planiranje narednih edukativnih aktivnosti i razvoj dugoročnog mentorskog programa.

1. Šta je učesnicima bilo najkorisnije?

Kroz sve tri radionice izdvajaju se četiri dominantna elementa koja su učesnici/e najčešće navodili kao najkorisnije:

- **Praktični rad i studije slučaja**

Najveći broj učesnika/ca isticao je praktične primjere i analizu stvarnih slučajeva kao najvrijedniji segment edukacije. Ovakav pristup omogućio je povezivanje teorijskih znanja sa konkretnim profesionalnim situacijama, što je značajno povećalo korisnost radionica.

- **Razmjena iskustava među profesionalcima**

Učesnici/e su visoko vrednovali priliku za razmjenu iskustava sa kolegama/icama iz drugih institucija i sektora. Ovakve diskusije doprinose boljem razumijevanju uloga različitih aktera u sistemu zaštite i omogućavaju razvoj efikasnijih modela saradnje.

- **Interaktivne metode rada**

Grupne vježbe, studije slučaja i moderirane diskusije prepoznate su kao metode koje najviše doprinose usvajanju novih znanja. Učesnici/e su više puta naglasili da upravo interaktivni pristup predstavlja značajnu prednost ovih radionica, gdje učesnici/e razvijaju uzajamno povjerenje i spremnost da sa ostalima podijele nedoumice u radu, nakon čega, svi zajedno pokušavaju pronaći prihvatljivo rješenje.

- **Multidisciplinarna perspektiva**

Pozitivno je ocijenjeno uključivanje različitih sektora – socijalne zaštite, policije, zdravstva, obrazovanja i nevladinog sektora. Takav pristup omogućava sagledavanje problema iz više uglova i doprinosi efikasnijem odgovoru na slučajeve trgovine ljudima.

2. Koje teme učesnici žele u budućim edukacijama?

Analiza prijedloga za buduće edukacije pokazuje jasno definisane prioritete koji će biti obuhvaćeni daljim mentorskim radom, u okviru projektnog cilja 1¹⁰, a kao dio projektnih aktivnosti 1.5¹¹.

- Rad sa djecom

Tema rada sa djecom ubjedljivo se izdvaja kao najtraženija oblast za buduće edukacije. Učesnici/e pokazuju potrebu za dodatnim znanjima o identifikaciji djece žrtava trgovine ljudima, procjeni rizika, komunikaciji sa djecom, te zaštiti najboljeg interesa djeteta.

Ovakav rezultat ukazuje da stručnjaci prepoznaju djecu kao jednu od najranjivijih grupa i smatraju da postojeći kapaciteti zahtijevaju dodatno jačanje.

- Zaštita ranjivih grupa

Veliki broj učesnika predlaže detaljnije obrađivanje različitih oblika nasilja, posebno kada su u pitanju djeca, žene, osobe sa invaliditetom, migranti i druge ranjive kategorije stanovništva.

- Praktične radionice i simulacije slučajeva

Učesnici jasno pokazuju da žele manje teorije, a više praktičnog rada. Poseban interes postoji za simulacije stvarnih slučajeva, rad na složenim predmetima i zajedničko rješavanje problema kroz multidisciplinarni pristup.

- Međusektorska saradnja

Kontinuirano se ističe potreba za dodatnim aktivnostima koje povezuju institucije i unapređuju koordinaciju između različitih aktera. Učesnici/e smatraju da je upravo kvalitet saradnje jedan od ključnih faktora uspješnog odgovora na slučajeve trgovine ljudima.

- Stručna podrška i prevencija profesionalnog sagorijevanja

Dio učesnika/ca naglašava potrebu za kontinuiranom stručnom podrškom i konsultacijama nakon završetka treninga. Analiza iskustava sa terena i evaluacijskih obrazaca sa naprijed navedenih radionica, jasno ukazuju da kod osoblja sigurnih kuća i ostalih aktera u postupku smještaja i podrške žrtvama trgovine ljudima postoji interes za dugoročnije modele profesionalnog razvoja, sa ciljem jačanja kapaciteta za podršku žrtvama trgovine ljudima.

¹⁰ Improved access to quality shelter services for VoTs in targeted countries – cilj je unaprijediti kvalitet usluga koje pružaju skloništa kroz standardizaciju usluga, jačanje kapaciteta pružalaca usluga, razvoj partnerstava i funkcionalnih mreža podrške.

¹¹ Develop and conduct trainings and mentorship sessions to shelter providers for VoTs, within comprehensive services – razviti i provesti treninge i mentorstvo za uposlenike/ce skloništa za žrtve trgovine ljudima.

III MENTORSTVO – KONTINUIRANO JAČANJE KAPACITETA ZA BORBU PROTIV TRGOVINE LJUDIMA

1. Pojam mentorstva

Mentorstvo kao proces postoji od najranijeg čovjekovog postojanja, no njegove „formalne“ začetke pronalazimo početkom 20. vijeka, u SAD-u, Velikoj Britaniji, Kanadi i pojedinim europskim zemljama¹². To je proces učenja u kojem iskusnija osoba (mentor) vodi manje iskusnu osobu, sa ciljem razvijanja punog kapaciteta mentorisane osobe. Ova metoda je dvosmjerna metoda učenja, koja omogućava da manje iskusna osoba (učesnik) postane samostalna tokom mentorskog procesa, omogućavajući dvostrani odnos učenja: dok mentor/ica ima priliku da dijeli svoje znanje i stečena iskustva, učesnik/ca stiče mogućnost da uči iz dosadašnjih praksi i stvarnih slučajeva kroz koje je mentor već prošao¹³. Nadalje, „mentorstvo je poseban, interaktivan odnos između dve osobe – mentora i mentija...Sve su češće situacije u kojima se prepoznaje da mlađa ili manje iskusna osoba može biti mentor starijoj i iskusnijoj, upravo zato što ima perspektivu mlađe generacije, kao i stavove i razmišljanja koji nisu ograničeni konvencijama određenog sektora.“¹⁴

Mentorstvo je sve prihvatljiviji metod cjeloživotnog učenja baziran na kompetencijama učesnika/ca, kojom prilikom mentor/ica prati stvarne potrebe i lični razvoj učesnika/ca, sve do postizanja konačnih ciljeva. Mentorski način usavršavanja pokazao se kao naročito uspješan u situacijama kada su učesnici osobe sa već razvijenim teoretskim znanjem u oblasti i početnim praktičnim iskustvom, koje mentor prepoznaje i pokazuje da vrednuje, na način da mentorstvo postaje dvosmjerni proces, koji oblikuje razmjenu iskustava, uz uzajamno uvažavanje znanja i stečenih iskustava obje strane (vidjeti sliku 1).

¹² Cvjetković, D. *Vodič za mentorice u programu mentorske podrške ženama i djevojkama sa invaliditetom*. Vodič je nastao u okviru Projekta „Ovdje sam vidljiva i ponosna“. Finansirano od strane SIDA. Sarajevo. 2021.

¹³ United Nations Office for Drugs and Crime (UNODC). *Mentoring Guide for Authorities in the Field of Trafficking in Persons*. UNODC. 2023, str. 15.

¹⁴ Uputstvo za mentore, str. 1. Dostupno na file:///C:/Users/Korisnik/Downloads/Guidelines_for_mentors%20 (29.07.2026. godine).

Aktivno učešće

Polaznik mora biti u samom centru procesa učenja. Zadatak mentora je da primjenjuje interaktivne metode koje podstiču stalnu komunikaciju.

Stvarno iskustvo

Cijenimo i uvažavamo lične i profesionalne priče svakog pojedinca. Raznolikost iskustava polaznika koristimo kao pogonsko gorivo za zajednički napredak.

Praktična primjenjivost

Fokus je na stvarne primjere. Sve vježbe i scenariji preslikani su iz realnog okruženja kako bi polaznici dobili znanje koje mogu odmah primijeniti u praksi.

Konstruktivno razmišljanje

Pravo učenje dolazi kroz rješavanje izazova. Kroz analizu slučajeva (case studies), diskusije i ciljana pitanja, potičemo polaznike na dublje razumijevanje.

1. Primjer mentorstva kao metode učenja zasnovane na kompetencijama

2. Značaj i prednosti mentorskih programa za pružaoce usluga smještaja i podrške žrtvama trgovine ljudima¹⁵

Usavršavanje osoblja sigurnih kuća putem mentorskih programa prilagođenih iskazanim potrebama osoblja sigurnih kuća, od višestrukog su značaja, kako za holistički pristup u odgovoru na trgovinu ljudima u BiH, tako i na prepoznavanje sigurne kuće, kao kredibilnog partnera državnih institucija za smještaj i podršku žrtvama trgovine ljudima.

Naime, obuke i usavršavanje osoblja u sigurnim kućama predstavljaju jedan od važnih segmenata u kreiranju sigurnijeg okruženja za žrtve trgovine ljudima, koje nakon posebno teških iskustava pronalaze osjećaj sigurnosti i podrške. Nadalje, period refleksije je posebno težak period za žrtve trgovine ljudima, koje se nalaze u sigurnim kućama. Upravo odnos cjelokupnog osoblja prema korisnici/ku koji se nalazi u sigurnoj kući, često može biti od ključnog značaja za donošenje važnih odluka, kako onih iz privatne sfere, tako i odluka o budućem potencijalnom učešću žrtve u procesuiranju počinitelja ovih teških krivičnih djela.

¹⁵ Ovo je tailor-made ili prilagođeni mentorski plan za pružaoce usluga smještaja i podrške žrtvama trgovine ljudima, koji je nastao nakon feedback formulara učesnika radionica organizovanih u okviru Projekta „Sigurno utočište: Proširivanje resursa skloništa za žrtve trgovine ljudima na Zapadnom Balkanu“ (vidjeti Poglavlje II).

Često će upravo osjećaj da je shvaćena i prihvaćena bez osuđivanja svojih postupaka, doprinijeti daljoj saradnji žrtve, te lakšem pronalaženju rješenja u kreiranju njenih budućih privatnih opredjeljenja. U svim tim procesima osposobljenost osoblja sigurnih kuća igra ključnu ulogu.

Nadalje, mentorski program i plan permanentnih obuka za osoblje sigurnih kuća važan je pokazatelj, kao i kriterij za mogući odabir navedene sigurne kuće kao partnera Ministarstva bezbjednosti BiH za smještaj žrtava trgovine ljudima, što daje dodatni značaj razvijanju i nadogradnji mentorskih planova za osoblje sigurnih kuća za smještaj žrtava trgovine ljudima.¹⁶ Potrebno je naglasiti da se u svim ovim procesima, osoblje sigurnih kuća susreće sa brojnim akterima koji imaju zakonsku obavezu da komuniciraju sa žrtvom trgovine ljudima, te je za pronalaženje holističkog pristupa potrebno razviti posebne vještine i znanja, koje zahtijevaju permanentne obuke. Fleksibilan mentorski plan (uključuje fleksibilnost u načinu i vremenu obuke¹⁷, kvalitetan izbor mentora/ica i tema koje učesnika čine zainteresovanim za obuku i aktivno uključenim u proces mentorstva) doprinosi dodatnoj motivaciji učesnika/ca (vidjeti sliku 1), te razvijanju osjećaja pripadnosti i posvećenosti navedenoj organizaciji, što se pokazuje kroz bolje rezultate rada i veće zadovoljstvo korisnika/ca navedenih sigurnih kuća.

3. Pripremna faza mentorstva - izrada mentorskog plana

Mentorski program je dvosmjerni proces, koji traje unutar unaprijed definisanog vremenskog okvira. Ovaj obrazovni proces zasnovan je na zajedničkim koristima i uključuje osobu sa mnogo iskustva i znanja koja potpomaže i/ili vodi proces osnaživanja osobe sa manje iskustva da identifikuje i ostvari vlastite razvojne i životne ciljeve. Mentorske veze se ponekad ostvaruju spontano, ali su to najčešće formalni, ugovoreni programi osnaživanja bazirani na dobrovoljnosti i entuzijazmu svih učesnika¹⁸. Sa ciljem lakšeg praćenja procesa odvijanja mentorstva, značajno je pripremiti mentorske planove, sa jasno postavljenim ciljevima, ciljnim grupama mentorstva i temama koje će tokom procesa mentorstva biti obrađene kroz analiziranje slučajeva iz prakse.

¹⁶ Efendić, A. i Bajramović, M. Minimalni standardi i kriteriji za odabir pružalaca usluga smještaja i podrške žrtvama trgovine ljudima. Sarajevo. Juli 2026. (u procesu usvajanja od strane Ministarstva bezbjednosti BiH).

¹⁷ LIBES. E-Mentoring Tips: Starting mentoring programs to support victims of human trafficking during Covid-19. LIBES. Produced by PYOKE. Financially supported by: the European Union's Asylum, Migration and Integration Fund. Dostupno na https://libes.org/wp-content/uploads/2020/01/E-mentoring-Tips_.pdf (31.07.2026. godine).

¹⁸ Cvjetković, D., *op. cit.*

Kako bi se unaprijedio kvalitet pružaoca usluga smještaja i podrške žrtvama trgovine ljudima, ovaj Mentorski plan namijenjen je za jačanje kapaciteta osoblja sigurnih kuća za žrtve trgovine ljudima, te će isti obuhvatiti teme od značaja za prihvata, smještaj i postupanje sa žrtvama trgovine ljudima (vidjeti poglavlje II.2). Istim se preciziraju ciljevi, faze pripreme (dva mjeseca) i implementacije mentorskog programa (šest mjeseci), te predviđaju potencijalni rizici i načini prevazilaženja istih.

3.1. Ciljevi mentorskog plana

Opći cilj	Izraditi mentorski plan za jačanje kapaciteta za borbu protiv trgovine ljudima kroz definisane tematske oblasti, te unaprijediti kvalitet usluga koje pružaju sigurne kuće za žrtve trgovine ljudima.
Posebni cilj	Podsticati razvoj i jačanje vještina i kompetencija osoblja sigurnih kuća, kako bi se osiguralo da isto, u svojim različitim intervencijama bude efikasnije u podršci žrtvama trgovine ljudima, kroz primjenu najbolje prakse.
Posebni cilj	Unaprijediti koordinaciju i saradnju raznih aktera za borbu protiv trgovine ljudima u BiH, sa svrhom razmjene najboljih praksi u zaštiti žrtava trgovine ljudima.

2. Prikaz općeg i posebnih ciljeva mentorskog plana

3.2. Osnovni koraci u izradi programa mentorstva

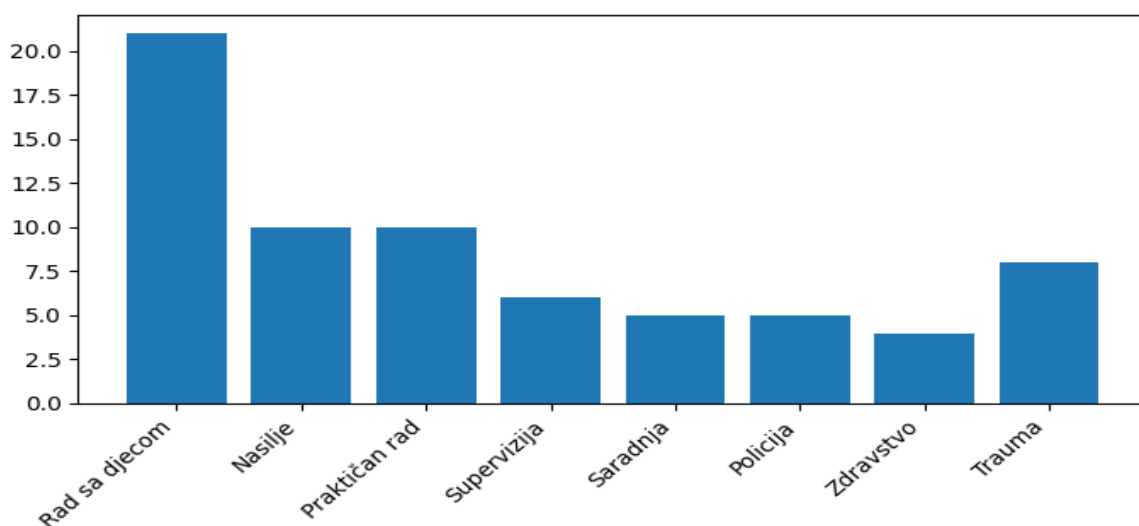
U skladu sa ciljevima mentorskog programa za jačanje kapaciteta pružaoca usluga smještaja i podrške žrtvama trgovine ljudima, mentorski plan precizira pripremnu fazu mentorstva. Pripremna faza trajat će dva mjeseca, a sadržavat će sljedeće korake:

- definisanje okvirnih tematskih modula;
- odabir mentora/ica;
- razrada sadržaja modula od strane odabranih mentora/ica;
- objava poziva za učesnike/ce;
- odabir učesnika/ca putem jedinstvenog prijavnog obrasca koji bi ujedno sadržavao i kratku procjenu njihovih potreba i očekivanja;
- formiranje grupa i raspored mentorskih sesija.

3.2.1. Definisanje okvirnih tematskih modula

Izradi ovog mentorskog plana prethodilo je niz aktivnosti koje su predstavljale temelj za izradu mentorskog programa prilagođenog stvarnim potrebama pružalaca usluga smještaja i podrške žrtvama trgovine ljudima. Tri radionice koje su bile organizovane u vremenskom periodu od decembra 2025. godine do aprila 2026. godine (vidjeti poglavlje II), omogućile su sticanje uvida u stvarne potrebe profesionalaca na terenu, te su tom prilikom identifikovane sljedeće tematske oblasti za koje su učesnici/e obuka iskazali/e najviše interesovanja (vidjeti II.2): jačanje međusektorske saradnje, organizovanje naprednih praktičnih radionica, unapređenje kapaciteta za rad sa posebno ranjivim grupama (djeca, žene, migrantska populacija, i sl.), razvoj sistema supervizije i stručne podrške¹⁹.

3. Analiza definisanih najtraženijih oblasti za buduće procese usavršavanja²⁰

¹⁹ U skladu sa analizom evaluacijskih formulara svih učesnika/ca obuka, svi akteri koji su uključeni u identifikaciju, smještaj i pomoć žrtvama trgovine ljudima, uključujući i policijske službenike/ce agencija za sprovođenje zakona koji su, u skladu sa važećim zakonodavstvom nadležni za sprovođenje istraga iz oblasti trgovine ljudima, naglašavaju potrebu za supervizijom (vidjeti sliku broj 3).

²⁰ Grafikon je nastao kao prikaz analize feedback formulara za ocjenu tri radionice (od decembra 2025. godine do aprila 2026. godine, vidjeti poglavlje II). Jedno od postavljenih pitanja odnosilo se na obuke koje učesnici/ce smatraju značajnim za jačanje kapaciteta za borbu protiv trgovine ljudima i koje bi željeli pohađati u budućem periodu, te su isti mogli svojim riječima (bez ponuđenih opcija) navesti odgovore. Za potrebe ovog mentorskog plana, odgovori „rad sa djecom“ i „nasilje“ podrazumijevaju unapređenje kapaciteta za rad sa ranjivim kategorijama, dok odgovori „saradnja“, „policija“ i „zdravstvo“ podrazumijevaju međusektorsku saradnju. Odgovori „supervizija“ i „trauma“ svrstani su pod kategoriju stručna podrška i prevencija profesionalnog sagorijevanja (burn-out).

Analiza rezultata uticala je na kreiranje ovog mentorskog programa, čiji sadržaj i metodologija odgovaraju stvarnim potrebama učesnika/ca (koji su u primarnom fokusu ovog mentorskog programa), ali direktno utiče i na jačanje kapaciteta pružalaca smještaja i podrške žrtvama trgovine ljudima. S tim u vezi, u okviru Projekta „Sigurno utočište: Proširivanje resursa skloništa za žrtve trgovine ljudima na Zapadnom Balkanu“, u junu 2026. godine predstavljeni su Minimalni standardi i kriteriji za odabir pružalaca usluga smještaja i podrške žrtvama trgovine ljudima, čiji sadržaj će, takođe, biti obrađen ovim mentorskim programom.

Mentorski program bit će realizovan kroz pet modula koji su uzajamno povezani, kako slijedi:

Modul I: Identifikacija žrtava trgovine ljudima i procjena rizika;

Modul II: Međusektorska saradnja i koordinacija slučaja kroz praktične studije slučaja;

Modul III: Smještaj, zaštita i podrška žrtvama trgovine ljudima – primjena Minimalnih standarda;

Modul IV: Rad sa djecom i drugim posebno ranjivim kategorijama;

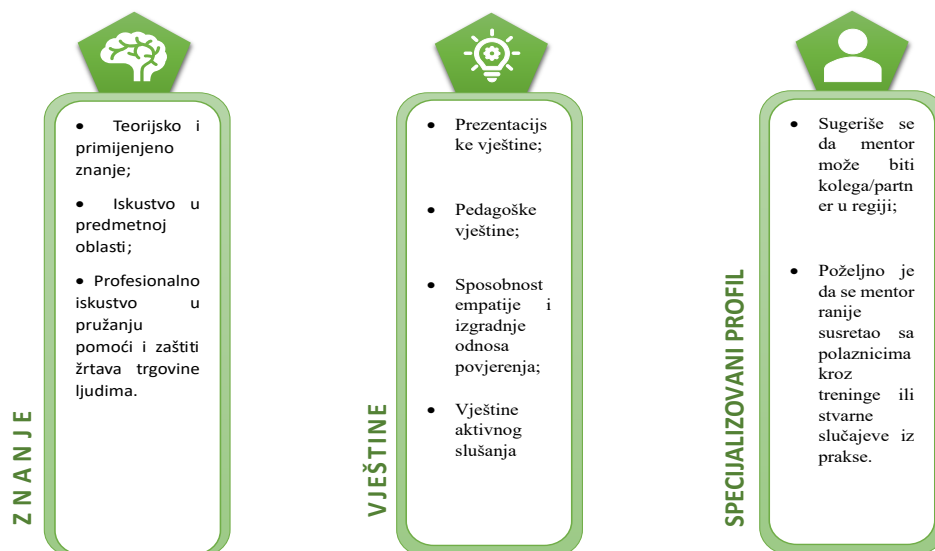
Modul V: Prevencija profesionalnog sagorijevanja (burn-out), sekundarne traumatizacije i jačanje profesionalne otpornosti.

S obzirom na različita interesovanja i profesionalne potrebe učesnika/ca, istima će biti ponuđena mogućnost da u okviru ovog mentorskog programa izaberu jednu ili više tematskih cjelina (modula), na način da mogu učestvovati u jednom ili više mentorskih modula (npr. može se desiti da učesnik/ca izrazi interesovanje za Modul 1 i za Modul 5, i sl.). Takođe je potrebno naglasiti da se programom ne predviđaju ograničenja, u smislu broja modula u kojima jedan/na učesnik/ca može učestvovati.

3.2.2. Odabir mentora/ica

Važno je naglasiti da mentorstvo nije nastava, te, stoga, mentor/ica ne treba samo pružiti opšta teorijska znanja o trgovini ljudima i drugim krivičnim djelima eksploatacije; umjesto toga, mora biti u stanju da prati učesnika u praktičnoj primjeni tog znanja. U tu svrhu, ključno je da mentor/ica bude upoznat/a sa načinom funkcionisanja pravosudnog sistema, referalnim mehanizmima, značaju i vidovima međusektorske saradnje, kao i sa problemima koji postoje u postupanju, preprekama u radu sa kojima se susreću pružaoci usluga smještaja i podrške žrtvama trgovine ljudima, te potrebama za supervizijom profesionalaca koji su uključeni u postupanje u predmetima trgovine ljudima. S tim u vezi, za ovaj mentorski program, identifikovana su posebna mentorska znanja, vještine i specijalnosti (vidjeti sliku broj 4).

4. Potrebna mentorska znanja i vještine

3.2.2.1. Profil mentora/ice

Odabir mentora/ice za navedeni program mentorstva od ključnog je značaja za postizanje očekivanih rezultata. Pored toga što je neophodno naglasiti da očekivani rezultati u jačanju kapaciteta u velikoj mjeri zavise i od učesnika/ca, jedna od posebnih karakteristika mentora/ica, u kontekstu ovog mentorskog plana, jeste da isti/e mogu da se prilagode potrebama učesnika/ca kada se radi o organizaciji vremena. Specifičnosti poslova osoblja koje je zaduženo za smještaj i podršku žrtvama trgovine ljudima se ogledaju i o nemogućnosti organizacije poslova i zadataka od strane samog osoblja, s obzirom da poslovi i zadaci zavise od brojnih aktera u referalnom lancu, raspoloživosti osoblja u određenom vremenskom periodu, te istražne faze slučaja trgovine ljudima na kojem postupaju. Sve to utiče na sposobnosti učesnika/ce da prima nova znanja nakon zahtijevnog radnog dana. Stoga, pored

naprijed navedenih stubova (vidjeti sliku 4.), značajnih za izbor mentora/ica, **fleksibilnost** u izvođenju ovog mentorskog programa tokom organizacije specifičnih modulskih sesija, kao i prethodno poznavanje projektnih aktivnosti i potreba učesnika/ca, od ključnog je značaja za odabir istih.

3.2.3. Razrada sadržaja modula od strane mentora/ica

Svaki od modula odabrani mentor/ica će posebno i detaljno razraditi kroz Plan modula (vidjeti Aneks 1). Plan modula će biti dostavljen projektnoj menadžerici (osoblju Fondacije „Lara“) na usaglašavanje i prilagođavanje projektnim ciljevima. Imajuću u vidu činjenicu da su učesnici/e mentorske obuke ravnopravni učesnici/e u procesu mentorstva, sa već stečenim znanjima i iskustvima (što je potrebno uvažavati tokom cijelog mentorskog procesa), tematski moduli će biti usklađeni sa stvarnim potrebama učesnika/ca, te će teorijski dio (za koji učesnici iskazuju najmanjeg interesa) biti iskombinovan sa konkretnim slučajevima iz prakse, koji će posebno uključivati međusektorsku saradnju, rad sa ranjivim kategorijama, prezentacije kolega/ica koji su postupali u konkretnim slučajevima, a sve sa ciljem uvezivanja učesnika/ca sa što više aktera u lancu identifikacije, smještaja i podrške žrtvama trgovine ljudima.

3.2.4. Objava poziva za učesnike/ce

Mentorski program za jačanje kapaciteta pružalaca usluga za smještaj i podršku žrtvama trgovine ljudima, nastavak je aktivnosti do sada organizovanih u okviru prekograničnog Projekta „Sigurno utočište: Proširivanje resursa skloništa za žrtve trgovine ljudima na Zapadnom Balkanu“. Stoga su sadržaj i metodologija organizovani na način koji je najprimjereniji do sada iskazanim potrebama osoblja sigurnih kuća, te učesnika/ca radionica organizovanih od strane Fondacije „Lara“-Bijeljina u ranijem periodu (vidjeti Poglavlje II). Shodno tome, objava poziva odnosit će se na učesnike/ce prethodnih radionica, kojima će biti dostavljen prijavni obrazac (Aneks 2), na kojem će se izjasniti za koji od naprijed navedenih modula su zainteresovani (jedan ili više), te u kojim specifičnim oblastima bi željeli proširiti svoje znanje²¹.

Pored toga, poziv će biti dostavljen sigurnim kućama koje imaju potpisane ugovore sa Ministarstvom bezbjednosti BiH za smještaj i podršku žrtvama trgovine ljudima, sa posebnim fokusom na osoblje koje do sada nije bilo u mogućnosti prolaziti obuke, te prisustvovati radionicama na kojima su obrađivane teme predstavljene u modulima ovog mentorskog

²¹ Važno je naglasiti da je ovaj mentorski program prilagođen iskazanim potrebama učesnika. Shodno tome, učesnici/ce koji se prijave za mentorski program nisu u obavezi da učestvuju u svim modulima, koji će biti realizovani tokom šest mjeseci. Mogu odabrati samo jedan od ponuđenih modula, za koji je planirano da bude realizovan u trajanju od jednog mjeseca. Potrebno je takođe istaći da učesnici mogu odabrati više od jednog modula, u skladu sa tematskim oblastima za kojima imaju najviše interesovanja.

programa. Za 2026. godinu, Ministarstvo bezbjednosti BiH ima potpisane ugovore sa četiri sigurne kuće: UG "Budućnost"-Modriča, Udruženje "Žene sa Une"-Bihać, Udruženje "Žena BiH"-Mostar i IPSIA-Mostar, kojima će biti dostavljen poziv za učešće. S obzirom na prostornu udaljenost, obuka i zajedničko usavršavanje osoblja navedenih sigurnih kuća, a samim tim i razmjena iskustava u ranijem periodu nije bila na zadovoljavajućem nivou. Predloženi format i sadržaj ovog mentorskog plana omogućit će dodatno povezivanje osoblja navedenih sigurnih kuća, te bitno uticati na jačanje kapaciteta osoblja nadležnog za pružanje adekvatnog odgovora kada se radi o smještaju i podršci žrtvama trgovine ljudima.

S obzirom da Ministarstvo bezbjednosti BiH, u toku naredne godine vrši odabir partnerskih nevladinih organizacija i sigurnih kuća za smještaj i podršku žrtvama trgovine ljudima, ovaj mentorski program bit će ponuđen i drugim organizacijama i sigurnim kućama izabranim od strane Ministarstva bezbjednosti BiH za 2027. godinu.

3.2.5. Odabir učesnika/ca

Poželjno je da učesnik/ica ima početno znanje o krivičnom djelu trgovine ljudima, referalnim mehanizmima i akterima koji su uključeni u postupke identifikacije i smještaja žrtava trgovine ljudima. Takođe je potrebno da prepozna značaj mentorstva, preispita svoja znanja iz navedene oblasti, te bude spreman/na na izgradnju odnosa povjerenja kroz razmjenu mišljenja. To će omogućiti da obje strane uče iz razmjene iskustava i pronalaze zajednička rješenja za buduće slučajeve, što će dovesti i do postizanja ciljeva ovog mentorskog programa. Kako bi se izvršio pravilan odabir učesnika/ica unutar odgovarajuće sigurne kuće ili druge relevantne organizacije koja je selektovana za učešće u mentorskom programu poželjno je izvršiti analizu rezultata dostavljenog Prijavnog obrasca (Aneks 2). Navedena analiza bit će od pomoći prilikom formiranja grupa i rasporeda mentorskih sesija.

3.2.6. Formiranje grupa i raspored mentorskih sesija

Odgovornost i posvećenost učesnika/ca u cjelokupnom procesu mentorstva, ključna je za postizanje uspjeha i ostvarenje zadatih ciljeva²². Stoga je prije početka mentorskog programa bitno posvetiti posebnu pažnju kreiranju mentorskih grupa. Kako bi učesnici/ce bili proaktivni tokom mentorskih sesija, poželjno je da grupa bude formirana od učesnika koji imaju približno slično radno iskustvo, u smislu godina radnog iskustva i srodnosti sa tematskim sadržajem modula. Prilikom formiranja grupa, ukoliko postoji mogućnost, izvršit će se detaljna analiza podataka iz prijavnog obrasca za učesnike (Aneks 2), te će se obratiti pažnja da učesnici/e iste grupe imaju i slična iskustva na prethodnim obukama, te očekivanja od mentorskog programa

²² United Nations Office for Drugs and Crime (UNODC). *Mentoring Guide for Authorities in the Field of Trafficking in Persons*. UNODC. 2023, str. 25, 26.

i načina izvođenja mentorskih sesija. Precizne kompozicije grupa, uključujući i broj učesnika/ca po grupi, bit će određene nakon iskazanog interesa učesnika/ca i analize prijavnih obrazaca. Navedeni podaci poslužit će i kao osnovno polazište odabranim mentorima u odabiru metodologije izvođenja mentorskih sesija.

IV IMPLEMENTACIJA MENTORSKOG PROGRAMA

1. Format, trajanje i metodologija mentorstva

Nakon preciziranja tematskog sadržaja mentorskih modula, odabira mentora/ica i formiranja mentorskih grupa, mentorski program se realizuje u on-line formatu²³, u toku šest mjeseci, što predstavlja ukupni period planiranog mentorskog programa, sa napomenom da se učesnici/e prijavljuju za posebne module, u skladu sa svojim interesovanjima i profesionalnim potrebama (vidjeti Aneks 2), te nisu obavezni učestvovati na svim modulima. Jedan modul (kao jedna tematska cjelina) bit će obrađen u okviru jednog mjeseca, nakon čega počinje drugi modul, što daje mogućnost učesnicima da se prijave za učešće na jedan ili više tematskih modula. S obzirom na do sada iskazani interes, Modul V odvijat će se u periodu od dva mjeseca. Moduli će biti realizovani sljedećim redoslijedom:

- Modul I: Identifikacija žrtava trgovine ljudima i procjena rizika (prvi mjesec mentorskog programa);
- Modula II: Međusektorska saradnja i koordinacija slučaja kroz praktične studije slučaja (drugi mjesec mentorskog programa);
- Modul III: Smještaj, zaštita i podrška žrtvama trgovine ljudima – primjena Minimalnih standarda (treći mjesec mentorskog programa);
- Modul IV: Rad sa djecom i drugim posebno ranjivim kategorijama (četvrti mjesec mentorskog programa);
- Modul V: Prevencija profesionalnog sagorijevanja (burn-out), sekundarne traumatizacije i jačanje profesionalne otpornosti (peti i šesti mjesec mentorskog programa).

Svaki od modula, bit će podijeljen u tri programske sesije, tokom kojih će se obrađivati programski sadržaj pripremljen od strane mentora/ica (vidjeti Aneks 1). Poželjno je da učesnici/e koji su se prijavili za određeni tematski modul, budu prisutni na sve tri predviđene sesije, te će se u dogovoru sa mentorom/icom nastojati da iste budu raspoređene na način koji je najoptimalniji za učesnike/ce. Programske sesije bit će organizovane na sljedeći način:

- **Prva sesija** (trajanje 2 sata, datum sesije bit će unaprijed određen od strane organizatora.). Prva sesija bit će bazirana na razgovoru i preciziranju stvarnih potreba

²³ Fondacija „Lara“–Bijeljina može obezbijediti tehničku podršku za nesmetano odvijanje mentorskog programa.

učesnika/ca, uz predstavljanje predviđenog sadržaja modula i PPT prezentacije teorijskog dijela. U dogovoru između mentora i učesnika, može biti uključena mail komunikacija, na način da će mentor/ica slati određene materijale učesniku/ci, kao temelj za sljedeće sesije ili posebne dokumente (konvencije, zakone, postojeću sudsku praksu, pravilnike i sl.) za koje učesnik/ca izrazi interesovanje tokom prve sesije.

- **Druga sesija** (trajanje 3 sata, datum sesije bit će dogovoren između učesnika/ca i mentora/ice). Sadržaj druge sesije, najvećim dijelom će se odnositi na rad na studijama stvarnih slučajeva (iz iskustva mentor/ice i iz iskustva učesnika/ce). S tim u vezi, a u skladu sa dogovorom između učesnika mentorskog programa tokom prve sesije, postoji mogućnost da na drugu sesiju budu pozvani eksperti koji su postupali u pojedinim slučajevima, koji će podijeliti svoja znanja, prepreke sa kojima su se susretali i načine prevazilaženja istih. Učesnici će imati mogućnost istima postavljati konkretna pitanja iz oblasti, što će doprinijeti i dodatnom povezivanju učesnika sa ostalim akterima u institucionalnom lancu identifikacije, referalnog mehanizma i zaštite žrtava trgovine ljudima.
- **Treća sesija** (trajanje 2 sata, datum sesije bit će dogovoren, u skladu sa raspoloživosti i zainteresovanosti učesnika/ca, uz mogućnost organizovanja individualnih sesija, u formatu „jedan-na jedan“). Tok i sadržaj treće sesije bit će organizovan na osnovu potreba učesnika, identifikovanih u prve dvije sesije. Tokom treće sesije bit će izvršena evaluacija modula putem evaluacijskih obrazaca (Aneks 3) podijeljenih učesnicima/ama.

Tokom izvođenja naprijed navedenog mentorskog programa neposredna saradnja bit će ostvarena sa sigurnim kućama za smještaj i podršku žrtvama trgovine ljudima, s obzirom da je navedeni mentorski program predviđen prvenstveno za osoblje sigurnih kuća. S tim u vezi, a zavisno od identifikovanih potreba u sigurnim kućama, pored on-line mentorstva, posebna dvomjesečna podrška predviđena je za neposredno (in-house) mentorstvo i podršku za novozaposleno osoblje sigurnih kuća.

2. Završetak mentorstva i evaluacija

Na kraju programa, u okviru treće sesije, predviđen je dio za završetak mentorskog programa, koji uključuje i evaluaciju od strane učesnika/ca. Evaluacija od strane učesnika odvijat će se na dva načina. Prvi je da će učesnici/ce imati mogućnost da u nekoliko minuta iznesu svoje mišljenje o korisnosti programa i mogućnostima unapređenja istog. Druga opcija je popunjavanje evaluacijskih formulara (Aneks 3), koji su anonimni, te će omogućiti učesnicima/ama da ocijene mentorski modul, u smislu sadržaja, relevantnosti tema i načina izvođenja sesija. Takođe će imati priliku da ocijene i rad mentora tokom izvođenja mentorskih sesija.

Pored evaluacije od strane učesnika/ca, odabrani mentor/ica će na kraju mentorskog modula sačiniti poseban izvještaj o realizaciji (Aneks 4), kao poseban vid evaluacije.

Ovakav vid, dvostrane evaluacije, učesnicima/ama omogućava kritički i promišljen osvrt na sadržaj i oblik programa, što dovodi do aktivnog učešća učesnika/ca od početka do zatvaranja mentorskog programa. Sa druge strane, faza evaluacije omogućava mentoru/ici da procijeni razvoj znanja i vještina ojačanih kod učesnika/ca, ali i da unaprijedi cjelokupni proces mentorstva, u smislu metodologije, određivanja i preoblikovanja pojedinih sadržaja, trajanja određenih sesija, kao i odeđivanja budućih ciljeva.

I na kraju, analiza evaluacije mentorskog programa omogućit će projektnom timu Fondacije „Lara“-Bijeljina razvijanje novih pravaca u smislu jačanja kapaciteta za borbu protiv trgovine ljudima.

3. Potencijalni rizici u implementaciji mentorskog plana

Ovo je okvirni plan mentorstva, te je isti podložan izmjenama i dopunama, u skladu sa potencijalnim rizicima, koji mogu uključivati:

- Nemogućnost realizacije svih predviđenih modula u planiranom obimu i trajanju. Nakon izbora mentora/ica i učesnika/ica može se pokazati da je za određenu temu potrebno više ili manje sesija od prvobitno planiranog, u skladu sa potrebama, interesovanjem i načinom rada mentora i učesnika. (Fleksibilno prilagođavanje broja i dinamike sesija i obima pojedinačnih modula, u skladu sa stvarnim potrebama i raspoloživim resursima, može doprinijeti prevazilaženju navedenog rizika).
- Nedostatak interesa za on-line mentorisanje. Vrlo često učesnici obuka smatraju on-line obuke, kao dodatno opterećenje, posebno ukoliko ih prate iz svojih kancelarija, jer se od strane menadžmenta podrazumijeva da su prisutni na radnom mjestu i da, pored obuke, trebaju obavljati i poslove i zadatke. (Navedeni rizik može se prevazići na način da se ostvari koordinacija sa menadžmentom sigurne kuće koje će dodatno motivisati osoblje za obuku).
- Manjak vremena učesnika da prisustvuju na sve tri sesije odabranog modula. Ovo je realan rizik koji se može očekivati, s obzirom da poslovi i zadaci osoblja sigurnih kuća za smještaj i podršku žrtvama trgovine ljudima, rijetko mogu biti unaprijed isplanirani. (Navedeni rizik može se prevazići uz uspostavljenu dobru komunikaciju između mentora/ice i učesnika/ce, te fleksibilnost u terminima izvođenja sesija, posebno kada se radi o manjoj grupi).
- Nezainteresovanost za sadržaj modula. Prilikom prve sesije može se desiti da učesnici/e shvate da sadržaj modula ne odgovara njihovim potrebama ili interesovanjima, te da ne žele prisustvovati na druge dvije sesije. (Navedeni rizik može

se prevazići na način da se na sljedeću sesiju pozove stručnjak iz prakse, te da se radi na konkretnom slučaju, kojom prilikom se uvijek tretira više tematskih oblasti, uključujući i one sadržaje koji su interesantni učesnicima.).

- Nedovoljno vrijeme za izvođenje predviđenog sadržaja modula. Tokom tri sesije modula postoji mogućnost da učesnici/ce smatraju da je potrebno više vremena za konkretni sadržaj. (Ovaj rizik može se prevazići u koordinaciji sa mentorima ostalih modula. S obzirom da se moduli sadržajno nadopunjuju, tema/case study za koju postoji poseban interes može biti dodatno obrađena tokom sljedećeg modula, na koji će biti pozvan/a zainteresovani/a učesnik/ca.).

Reference:

- BH Futures Foundation. Mentor-Mentee Wednesday: Can Mentorship Be a Bridge Between Traditional Expertise and Future-Ready Innovation? Marketing BHFF. 15.04.2026. <https://www.bhfuturesfoundation.org/news/2026/4/15/mentor-mentee-wednesday-can-mentorship-be-a-bridge-between-traditional-expertise-and-future-ready-innovation>.
- Christiansen, M. and Busenbark, D. The Crucial Role and Responsibilities of the Mentoring Program Coordinator. EUN. 2023. <https://uen.pressbooks.pub/makingconnections/chapter/the-crucial-role-and-responsibilities-of-the-mentoring-program-coordinator/>.
- Council of Europe. Explanatory Report of the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings. 2005. <https://book.coe.int/en/council-of-europe-treaties-and-explanatory-reports/9899-pdf-council-of-europe-convention-on-action-against-trafficking-in-human-beings-and-explanatory-report-warsaw-poland-16v2005-cets-no-197.html>.
- Council of Europe (CoE). Bosnia and Herzegovina Fourth Evaluation Round in Progress. Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings (GRETA). 18 June 2026.
- Cvjetković, D. *Vodič za mentorice u programu mentorske podrške ženama i djevojkama sa invaliditetom*. Vodič je nastao u okviru Projekta „Ovdje sam vidljiva i ponosna“. Finansirano od strane SIDA. Sarajevo. 2021.
- Direktiva EU 2011/36/EU o sprečavanju i suzbijanju trgovine ljudima, član 18, stav 3. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=celex:32011L0036>.
- Direktiva EU 2024/1712 o sprečavanju i suzbijanju trgovine ljudima, član 18b. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=CELEX%3A32024L1712>.
- Dor, H. A Framework for Mentorship (plus mentorship question bank). September 28, 2000. <https://www.linkedin.com/pulse/framework-mentorship-plus-question-bank-hadar-dor/>.
- Družić Ljubotina, O., Karačić, Š., Kletečki Radović, M., i Mužek Bešen, V. *Socijalno mentorstvo – Vodič za stručnjake Hrvatskog zavoda za socijalni rad*. Zagreb. 2022. https://husr.hr/web/wp-content/uploads/2022/09/SM-vodi%C4%8D-FINAL_ilektorirano-PRIHVA%C4%86ENE-IZMJENE-ispravljeno.pdf.
- Efendić, A. i Bajramović, M. Minimalni standardi i kriteriji za odabir pružalaca usluga smještaja i podrške žrtvama trgovine ljudima. Sarajevo. Juli 2026. (u procesu usvajanja od strane Ministarstva bezbjednosti BiH).

- Garringer, M., Kupersmidt, J., Rhodes, J., Stelter, J., and Tai, T. Elements of Effective Practice for Mentoring. MENTOR. 2015.
- Gentis. SPARK THE CHANGE. GRASP – stručna praksa na Građevinskom fakultetu. Priručnika za mentore. [https://www.grad.unizg.hr/download/repository/GRASP - Prirucnik za mentore.pdf](https://www.grad.unizg.hr/download/repository/GRASP_-_Prirucnik_za_mentore.pdf). International Organization for Migration (IOM). Training Manual on Caring for Trafficked Persons. Geneva. 2020.
- Lamonaca, S. and Savio, E. Mentoring for Human Trafficking Survivors. CAW Antwerp. On the Road Cooperativa Sociale. Payoke. SOLWODI Germany. SURT. July 2021.
- LIBES. E-Mentoring Tips: Starting mentoring programs to support victims of human trafficking during Covid-19. LIBES. Produced by PYOKE. Financially supported by: the European Union's Asylum, Migration and Integration Fund. Dostupno na https://libes.org/wp-content/uploads/2020/01/E-mentoring-Tips_.pdf.
- Mujanović, E., Datzer, D., Vučinić, H., Mešić, A., Buha, M., i Gutić, M. Smjernice za postupanje pravosuđa u Bosni i Hercegovini u predmetima trgovine ljudima. Centar za istraživanje politike suprotstavljanja kriminalitetu (CPRC). Sarajevo. 2023.
- Opcioni protokol uz Konvenciju UN-a o pravima djeteta (o prodaji djece, dječijoj prostituciji i dječijoj pornografiji), član 9, stav 2. <https://www.ohchr.org/sites/default/files/crc-sale.pdf>.
- Protokol uz Konvenciju o prisilnom radu Međunarodne organizacije rada (ILO P029), član 2, tačka (d). https://normlex.ilo.org/dyn/nrmlx_en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:P029.
- Ujedinjeni Narodi. Protokol UN-a za prevenciju, potiskivanje i kažnjavanje trgovine ljudima (Palermo protokol), član 10, stav 2. https://www.unodc.org/res/human-trafficking/2021the-protocol-tip_html/TIP.pdf.
- United Nations Office for Drugs and Crime (UNODC). Mentoring Guide for Authorities in the Field of Trafficking in Persons. UNODC. 2023.
- Uputstvo za mentore. [file:///C:/Users/Korisnik/Downloads/Guidelines for mentors%20.pdf](file:///C:/Users/Korisnik/Downloads/Guidelines_for_mentors%20.pdf).
- Vijeće Evrope. Konvencija Vijeća Evrope o akciji protiv trgovine ljudima, član 29, u vezi sa članom 10. <https://rm.coe.int/168008371d>.
- Vijeće Ministara BiH. Strategija suprotstavljanja trgovini ljudima u Bosni i Hercegovini 2024-2027. <https://fzzpr.gov.ba/files/Strategije/Strategija%20suprotstavljanja%20trgovini%20ljudima%20u%20BiH%202024-2027.pdf>.

ANEKS 1.

PLAN MENTORSKOG MODULA

Izradio/la: Ime i prezime mentora/ice

Naziv projekta	
Naziv modula	
Trajanje (procijenjeni broj sesija/broj radnih sati)	
Potrebni resursi ²⁴	
Metodologija izvođenja modula	
Cilj	
Ishodi učenja za Modul	
Kompetencije koje će biti unaprijeđene kod učesnika	
Ciljna grupa	
Agenda i tematske cjeline koje će biti obrađene (po sesijama)	
Referentni dokumenti	
Napomena (očekivani rizici i prepreke)	
Mjesto i datum sačinjavanja	

²⁴ Ukoliko je potrebno, online podršku putem Zoom platforme može obezbijediti Fondacija „Lara“.

ANEKS 2.

PRIJAVNI OBRAZAC ZA UČEŠĆE U MENTORSKOM PROGRAMU ZA PRUŽAOCE USLUGA SMJEŠTAJA I PODRŠKE ŽRTVAMA TRGOVINE LJUDIMA

U okviru regionalnog projekta „Sigurno utočište: Proširivanje resursa skloništa za žrtve trgovine ljudima na Zapadnom Balkanu“, Fondacija „Lara“ Bijeljina Vas poziva na učešće u mentorskom programu koji će se realizovati kroz pet tematskih modula. Možete učestvovati u jednom ili više tematskih modula, na koje se prijavljujete popunjavanjem ovog obrasca. Molimo Vas da izdvojite nekoliko minuta kako biste odgovorili na postavljena pitanja i odabrali module koji najbolje odgovaraju Vašim potrebama.

I. OSNOVNI PODACI

1. Ime i prezime, organizacija/institucija i radno mjesto: _____

2. Kontakt-podaci (telefon, e-mail): _____

3. Godine iskustva u oblasti zaštite i podrške žrtvama trgovine ljudima ili srodnim oblastima:

- ☐ Nemam prethodno iskustvo
- ☐ manje od 1 godine
- ☐ 1–3 godine
- ☐ 3–5 godina
- ☐ 5–10 godina
- ☐ više od 10 godina

II. PRETHODNE OBUKE

4. Ukratko opišite svoje dosadašnje iskustvo u radu sa žrtvama trgovine ljudima, potencijalnim žrtvama ili drugim posebno ranjivim kategorijama:

5. Da li ste ranije učestvovali u obukama/radionicama na temu trgovine ljudima?

- ☐ Da
- ☐ Ne

Ako jeste, navedite najznačajnije teme ili obuke:

6. Da li ste ranije učestvovali u radu sa mentorom?

- ☐ Da
☐ Ne

Ako jeste, ukratko opišite iskustvo:

III. ODABIR MENTORSKOG MODULA

7. Molimo označite tematske module u kojima biste željeli učestvovati (možete označiti jedan ili više modula.)

- ☐ Identifikacija žrtava trgovine ljudima i procjena rizika
☐ Međusektorska saradnja i koordinacija slučaja
☐ Smještaj, zaštita i podrška žrtvama trgovine ljudima - Primjena Minimalnih standarda
☐ Rad sa djecom i drugim posebno ranjivim kategorijama
☐ Prevencija profesionalnog sagorijevanja (burn-out), sekundarne traumatizacije i jačanje profesionalne otpornosti

IV. OČEKIVANJA OD MENTORSKOG PROGRAMA

8. Koji bi za vas bio najkorisniji rezultat mentorstva?

- ☐ Unapređenje stručnog znanja
☐ Razvoj praktičnih vještina
☐ Bolje rješavanje konkretnih slučajeva
☐ Unapređenje međusektorske saradnje
☐ Razmjena iskustava sa drugim stručnjacima
☐ Jačanje profesionalne otpornosti

9. Da li imate posebna očekivanja u pogledu načina rada mentora (npr. studije slučaja, praktične vježbe, diskusija, individualni rad)?

10. Da li postoje određena vremenska ograničenja ili drugi faktori koje treba uzeti u obzir prilikom planiranja mentorskih sesija?

ANEKS 3.

OBRAZAC EVALUACIJE MENTORSKOG MODULA

Zahvaljujemo Vam se za učešće u mentorskom modulu _____.

Molimo Vas da izdvojite nekoliko minuta vremena i popunite niže navedeni evaluacijski obrazac. Evaluacija je anonimna, te Vas molimo da date iskrene odgovore. Vaše mišljenje nam je važno kako bismo sadržaj i formu mentorskog programa unaprijedili za buduće učesnike/ce.

I. EVALUACIJA SADRŽAJA MODULA

Kako biste ukupno ocijenili mentorski program?

1 – veoma loše | 2 – loše | 3 – zadovoljavajuće | 4 – dobro | 5 – odlično

	1	2	3	4	5
Relevantnost tema	☐	☐	☐	☐	☐
Kvalitet sadržaja	☐	☐	☐	☐	☐
Stručnost mentora	☐	☐	☐	☐	☐
Praktična korisnost	☐	☐	☐	☐	☐
Metodologija i trajanje sesija	☐	☐	☐	☐	☐
Mogućnost postavljanja pitanja i diskusije	☐	☐	☐	☐	☐

II. USKLAĐENOST SADRŽAJA SA VAŠIM POTREBAMA

U kojoj mjeri je program odgovorio na potrebe koje ste naveli prilikom prijave?

- ☐ U potpunosti
- ☐ U velikoj mjeri
- ☐ Djelimično
- ☐ Uopšte nije

Koje ste konkretne znanje, vještine ili pristupe unaprijedili kroz program?

Da li ćete stečeno znanje moći da primijenite u svom svakodnevnom radu?

- ☐ Da, u velikoj mjeri
- ☐ Da, djelimično
- ☐ Nisam siguran/na
- ☐ Ne

III. PROCJENA MENTORA

Mentor/ica je:	1	2	3	4	5
Jasno prezentovao/la sadržaj.	☐	☐	☐	☐	☐
Povezivao/la teoriju sa praksom.	☐	☐	☐	☐	☐
Podsticao/la razmjenu iskustava.	☐	☐	☐	☐	☐
Uvažavao/la potrebe učesnika.	☐	☐	☐	☐	☐

IV. NAJKORISNIJI ELEMENTI PROGRAMA I PRIJEDLOG ZA UNAPREĐENJE

Šta vam je bilo najkorisnije tokom mentorskog programa?

Šta biste promijenili ili unaprijedili u narednom ciklusu mentorskog programa?

Koje dodatne teme biste željeli da budu uključene u buduće mentorske programe?

Da li biste preporučili učešće u ovom programu drugim kolegama?

- ☐ Da
- ☐ Ne
- ☐ Nisam siguran/na

Molimo navedite bilo koji dodatni komentar, sugestiju ili preporuku:

Hvala Vam na učešću i izdvojenom vremenu za evaluaciju programa!

ANEKS 4.

IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI MENTORSKOG MODULA

Sačinio/la: ime i prezime mentora

Naziv mentorskog programa (u okviru projekta):	
Naziv modula:	
Trajanje po sesijama: (datum za svaku sesiju i broj sati)	
Mjesto izvođenja/metod realizacije:	
Učesnici: (navesti ukupan broj učesnika)	
Kratak opis mentorskog modula:	
Svrha, ciljevi i očekivani rezultati:	
Tok i metodologija implementacije modula: (ukratko objasniti svaku od tri sesije)	
Zaključci i preporuke:	
Prilog: (evidencija učesnika po sesijama)	
Mjesto i datum sačinjavanja:	

Ovaj dokument je razvijen u okviru projekta "SIGURNO UTOČIŠTE Razvijanje resursa skloništa za žrtve trgovine ljudima na Zapadnom Balkanu" i finansiran je bespovratnim sredstvima Ministarstva vanjskih poslova Sjedinjenih Američkih Država.

Mišljenja, nalazi i zaključci navedeni u ovom videu su mišljenja autora i ne odražavaju nužno mišljenja i zaključke Ministarstva vanjskih poslova Sjedinjenih Američkih Država.